

bliver man ikke befriet for, enten vi sætte 10 eller 15 Mar, tvertimod er det til Overskud fra flere Sider oplyst, at de endog i langt større Grad vilde finde Sted, naar Fristen sættes længere, og naar man, som jeg i min Barndom har set, hvorledes f. Ex. Folk ere udvandrede fra Vesteregnet og til Slesvig for at tjene deres Føde i deres yngre Aar, og hvorledes de ere komne tilbage som gamle, fattige, elendige Folk, der vare hansatte baade af Sogneforstanderskaberne og private Folk, saa siger jeg, saa krymper man sig ved at forlænge Forspørgelsesfristen. Naar man taler om det lidet Gode, der er hos disse Folk, saa kan det ganske vist gjerne være, at man, naar de først komme hjem efter at være udbændte andre Steder, kun opdager saare lidet Gode hos dem, men det kunde dog ogsaa gjerne være, at de Folk, til hvem de havde staaet i nyere Forhold, kunde erindre, at der dog var ikke saa ganske lidt Menneskeligt hos de Paagældende baade i den ene og anden Henseende. Skal det rent menneskelige Hensyn gjøres gjældende — og jeg tror, det maa være Hovedhensynet, ved Siden af hvilket andre Bihensyn og Bequemmelighedshensyn kunde komme i Betragtning — saa kunne vi hverken komme til 10 eller 15 Mar, men saa maa vi strengt taget komme til Dpholdskommunen. Man siger derimod, at fordi en Mand vælger en Kommune til Dpholdssted, derfor er han ikke særlig knyttet dertil, men jeg vil gjøre opmærksom paa, at naar en Mand eller en Kvinde tror, at Fødekommunen er den bedste, saa blive de der naturligtvis. Ja, der kan være Hensyn, som gjøre, at den Paagældende kan vælge en Kommune, som ikke er den, han helst vilde være i, det kan være paa Grund af, at han lettere kan faae Arbejde der, men han vælger den frivillig, og veed altsaa, hvilke Følger der deraf kunne flyde. Jeg siger altsaa, i disse Tilfælde har han frit valgt den Kommune, hvori han vil være, og jeg kan ikke komme bort fra, at det egentlig er at stansbinde Folk at sende dem tilbage til deres Fødested, og det vil dog i de allerfleste Tilfælde blive Facit, dersom vi vedtage Lovforslaget uforandret. Hvad angaar § 12, da skal jeg ikke videre indlade mig paa den, jeg synes, at den saa grundig har faaet Grundslubdet, at jeg ikke skal give den det bedre. Jeg vil kun gjøre den Bemærkning, at det jo kunde se ud — jeg siger ikke, at det er saaledes, men vi maa være meget bange for at vække de onde Lidenskaber, — som om de større Statterdere have villet vælte Byrden over paa de mindre, og vi maa være meget bange for at vække Forestillinger af den Art. Jeg veed, at det stammer fra Fattigkommissionen, selv om det end senere er blevet meget formildet; jeg tror slet ikke, den har havt dette for Dø, men det kunde jo se saaledes ud. Naar man i det andet Thing har henvist til Sverrig og Norge, hvor lignende Bestemmelser skulle gjælde, og der blev udtalt, at der slet ingen Fare er flydt deraf —

og jeg har med megen Opmærksomhed gennemlæst det andet Things Forhandlinger — saa maa man dog lægge Mærke til, at den ærede Ordfører tilspøiede: i det Mindste vidste Juristerne Intet deraf. Nu kunne jo Juristerne vide mange Ting, men det kan ogsaa være, at Noget kan volde ikke saa ganske ringe Ulemper og Truf, uden at Juristerne just vide det. Desuden er denne Bestemmelse ogsaa for Norges Bedkommende temmelig ny. Hvad angaar Fattiggaarde og Arbejdsanstalter, altsaa Forspørgelsesmaaden, da kan jeg heller ikke, hvad der er udtalt af flere, være enig i ubetinget at bryde Staven over disse Anstalter. Man kan male meget mørke Billeder af dem; men, mine Herrer, glemmer ikke, hvorledes det ser ud, hvor der ikke findes saadanne Anstalter, og glemmer heller ikke, at man her kan male Billeder, der kunne være lige saa sorte, hvortil kommer, at man dog heller ikke kan lufte Dinene for, at Fattiggaarde ligefrem kunne være en Nødvendighed for at standse Fattigbyrden. Det er min Erfaring i Almindelighed, at de Fattige i Reglen behandles bedre i Fattiggaarde, end hvor saadanne ikke have. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen) talte om Tvangsarbejdsanstalter, men der er jo i Lovforslaget et Af-snit, nemlig de almindelige Bestemmelser, hvori der ligefrem paabydes, at Amtsraadet skal oprette Arbejdsanstalter (N. Jensen: Der staaer: „kan“). Der staaer, at senest efter Forløbet af 5 Aar efter, at dette Lovforslag er traadt i Kraft, skal der i hver Amtsraadsreds, som det hedder, oprettes Tvangsarbejdsanstalter (D a m: Det er galt) Mig forekommer det ikke at være galt, men tvertimod meget rigtigt, at de baade kunne og skulle gjøre det, og jeg tror ogsaa, at saadanne Anstalter allerede findes i de allerfleste Amter; men maaste Galskaben kun gjælde for Bornholms Bedkommende; i saa Fald kan man jo der gjøre en Undtagelse, ligesom vi saa ofte gjøre ligeoverfor Færøerne.

Jeg har endnu kun et Par Bemærkninger at gjøre angaaende Udgifterne ved Døvsomme, blinde og idiotiske Børns Underhold. I den Henseende vilde jeg ønske, at der enten i dette Lovforslag eller paa anden Maade maatte blive skiftet lige imellem Blinde- og Idioter paa den ene Side og Døvsomme paa den anden. Som bekendt er der allerede en Slags Skoletvang, om jeg saa maa sige, for de Døvsommes Bedkommende, saaledes, at dersom Forældrene eller de nærmest Paagældende ikke ere tilbøjelige til at sørge for dem, saa komme de paa Anstalten. Jeg kunde ønske, at noget Lignende kom til at finde Sted med Hensyn til Idioter og Blinde. Dette ønsker jeg paa den ene Side, men paa den anden Side mener jeg, at naar de Paagældende ikke selv kunne gjøre Noget — thi man gaar jo i Reglen ud fra, at de ikke kunne, naar de ikke gjøre det — da burde Staten tillige yde sit Bidrag, ja,